

Доц. др *Дане СУБОШИЋ*
Криминалистичко-полицијска академија, Београд

Мр Жељко Мојсиловић

Тероризам и преговарање

Тероризам и преговарање као засебни предмети истраживања представљају важне теме у теорији безбедности. Међутим, када се за предмет истраживања одреди међусобна релација тероризма и преговарања, значај таквог истраживања експоненцијално расте, а тиме и интересовање научне и стручне јавности за саопштење које представља његов исход. Такву праксу потврђује и недавно објављена монографија „*Тероризам и преговарање*“, чији је аутор мр Жељко Мојсиловић, а издавач Центар за кризни менаџмент и преговарање са седиштем у Београду.

Монографија „Тероризам и преговарање“ структурирана је тако да су њеним главним делом обухваћена питања основних обележја тероризма, истоветни аспекти преговарања, као и сама релација тероризма и преговарања. Тиме аутор уважава логичку поставку тезе (тероризам), антитезе (преговарање) и синтезе (преговарање као начин супротстављања тероризму). Главном делу књиге претходи увод, а следи закључак. Уз остале уобичајене елементе монографске публикације (извод из рецензије, предговор, садржај, прилози и библиографија), обим наведеног штива износи 264 стране.

Читајући монографију „Тероризам и преговарање“ уочљиво је да Мојсиловић види професионални изазов у противречности сталног пораста терористичких напада широм света с једне стране, и доследног инсистирања већине кључних актера на одбацивању било какве идеје преговарања с друге стране, као ваљане варијанте ангажовања безбедносних потенцијала на решавању или барем ублажавању проблема изазваних тероризмом. С тим у вези, читавом монографијом као да провејава став да неморалу терориста треба супротставити етику преговарача, допуњену чојством противтерориста. О томе сведочи и Ајнштајнова мисао која се на самом почетку књиге наводи као ауторов мото и порука читаоцу: „Ниједан циљ није толико узвишен да би оправдао нечасна средства“.

Ипак, између идеала (како треба) и реалности (како јесте) постоји извесна разлика коју аутор у монографији идентификује. Наиме, Мојсиловић, као практичар у супротстављању тероризму и другим најопаснијим облицима криминала, не подлеже примамљивости лаких и брзих решења за разматране проблеме, уједно указујући читаоцу на домашај, предности и недостатке преговора у односу на остале начине ангажовања безбеднос-

них структура при решавању најсложенијих службених задатака. Тако нас аутор уводи у детерминистички сплет узрока и услова: 1) у којима се испољава тероризам, 2) који погодују и не погодују преговарању, односно 3) принудном решавању најсложенијих безбедносних проблема.

Стварајући услове за истраживање могућности примене преговарања у супротстављању савременом тероризму, Мојсиловић теоријски моделује тероризам и преговарање на веома садржајан и реалан начин. У том смислу, он посебно анализира бројне дефиниције тероризма, однос појма „тероризам“ са сродним појмовима, одлике тероризма, као и фазе извршења терористичког акта. Међу бројним одликама тероризма, према аутору, посебно је значајна *комуникативност*, с чим у вези постоји и Њутнова контрадикторност: „Људи су саградили превише зидова, а премало мостова“, која као да мотивише аутора да зидовима које гради тероризам супротстави преговарачке мостове комуникације. Најзад, поводом преговарања, аутор читаоцима скреће пажњу на савремено стратегијско (дипломатско) и тактичко (полицијско) преговарање.

Трећи део разматране књиге односи се на потребу и значај преговора у супротстављању савременом тероризму. У овом делу монографије анализирана су искуства у вези с начинима решавања проблема изазваних терористичким актима, месту преговора у систему мера које се у таквим ситуацијама предузимају, као и аргументи *за* и *против* преговарања са терористима. При томе, посебно важан део монографије се односи на образложење потребе преговарања, имајући у виду чест став у домаћој стручној и научној јавности о томе да је „преговарање некритички преузето са Запада“!

Такође, трећом целином главног дела монографије аутор представља могућности примене преговарања у појединим фазама терористичког деловања (припремна фаза, фаза извршења терористичког акта и фаза стабилизације), како ради смањења броја терористичких напада и штетних последица које се њима изазивају, ослобађања евентуалних талаца, тако и ради доласка до корисних сазнања о другим члановима терористичких организација и саучесницима ради њиховог лакшег проналажења и лишења слободе. С тим у вези, посебно значајан део ове целине разматране монографије односи се на ретко обрађивану тему садејства и сарадње преговарача и противтерориста током решавања најсложенијих безбедносних проблема (талачке ситуације, заседање противправно заузетих објеката и простора, лишење слободе опасних криминалаца итд.).

Значајан део монографије представљају и прилози, који обухватају *хронологију терористичких аката који су решени преговорима* или током којих су преговори представљали значајан чинилац решавања конкретног безбедносног проблема, и *Конвенцију Савета Европе о превенцији тероризма*. Смисао наведених прилога може се сагледати кроз просторну и

временску заступљеност преговора као начина решавања безбедносних проблема изазваних тероризмом, али и неопходност институционализације превенције тероризма. Уз наведене прилоге предметна монографија представља потпуну публикацију.

Најзад, неколико речи о стилу и циљној групи аутора. Мојсиловић лако комуницира с читаоцем, а то не чини само пером, већ и бројним фотографијама, шематским приказима и другим графичким илустрацијама. Тиме успешно веже пажњу читаоцу, како ни један део ове монографије не би остао незанимљив, бескористан или неупотребљив. Због тога, читава монографија делује веома подстицајно на практичаре и истраживаче, имајући у виду да обилује корисним информацијама, анализама, проценама, предлозима и другим, да се преговарачки изразимо „охрабривачима“ за унапређење вештине преговарања и њено истраживање.